

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Гергана Маринова,

член на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Наказателно-процесуално право“, професионално направление 3.6. Право,

относно дисертационния труд **„Предаване на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“** на **Павел Георгиев Панов** – задочен докторант в катедра „Наказателноправни науки“ на Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

За член на научното жури съм определена със заповед № РД-38-180 от 28.03.2025 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“. На първото заседание на научното жури бе решено да представя рецензия за разглеждания дисертационен труд.

Данни за дисертанта и докторантурата

Павел Панов е завършил специалност „Право“ в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2015 г. Като студент стажува в адвокатски кантори и в Комисията по помилването към Президента на Р. България. Кариерата си започва като юрисконсулт в „Българо-американска кредитна банка“ АД. След спечелен конкурс и обучение в Националния институт за правосъдие (2017 – 2018 г.) е назначен за младши съдия в Софийски градски съд (2018 – 2020 г.). От 2020 г. и понастоящем е съдия в Софийски районен съд.

През 2017 г. е зачислен за задочен докторант по Наказателно-процесуално право в катедра „Наказателноправни науки“ на ЮФ на СУ „Св.

Кл. Охридски“. При обучението му в докторантура са спазени всички нормативни изисквания.

На първото заседание на научното жури въз основа на представените в процедурата по защита документи бе установено, че Павел Панов отговаря на минималните национални изисквания – представил е дисертационен труд и 3 публикации по темата на дисертацията. Сигнали за плагиатство не са постъпвали в научното жури. За мен няма съмнение, че дисертацията е изцяло авторски труд на П. Панов.

Данни за дисертацията и автореферата

Дисертационният труд е оформен в 312 страници и включва въведение, осем глави с обособени раздели и подраздели, заключение и списък на използваната литература с 53 заглавия на български език и 10 на чужди езици. Бележките под линия са 256.

Във *въведението* са обосновани изборът и актуалността на темата, както и целта, която си поставя научното изследване. В *глава първа* е направен исторически преглед на правната уредба на предаването на съд от Закона за углавното съдопроизводство до НПК от 1974 г. (отм). Историческото изследване е продължено в *глава 2*, като тук то обхваща уредбата в действащия НПК, която бе в сила до 2017 г. Тази глава включва и кратко сравнително-правно изследване на относимото законодателство на Испания, Германия и Франция. *Глава 3* е посветена най-вече на концептуалната основа на направените промени в НПК, въвеждащи института на разпоредителното заседание, изведени от мотивите на съответния законопроект. В глави от 4 до 8 е анализирана правната уредба на предаването на съд и подготвителните действия за разглеждане на делото в съдебно заседание, като последователно и подробно са обсъдени етапите, през които преминава този първи стадий на съдебното производство и въпросите, които се решават във всеки от тях. Образуването на съдебното

производство е обособено като първи етап и е разгледано в *глава 4*. На втория етап – насрочване и подготовка на разпоредителното заседание, е посветена *глава 5*. В следващите глави (6-8) е разгледано самото разпоредително заседание, като напълно обяснимо най-голямо внимание е отделено на въпросите, които се решават в него (*глава 7*), но наред с това не са подминати и много други важни въпроси като този за състава на съда и неговата неизменност (*глава 6*), компетентния орган, предаващ на съд, момента на конституиране на страните, въззивния контрол върху определенията на съда, постановявани в разпоредителното заседание, отстраняването на очевидни фактически грешки в обвинителния акт (*глава 8*). В *заключението* са обобщени направените изводи и предложения *de lege ferenda*.

Авторефератът коректно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд, като съдържа също справка за приносите и списък на публикациите.

Оценка на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е безспорно интересна и актуална. Правната уредба на предаването на съд и подготвителните действия за разглеждане на делото в съдебно заседание беше съществено изменена през 2017 г. Промените предизвикаха много дискусии, а все още някои от новите разпоредби се прилагат противоречиво в практиката. Това прави цялостното разглеждане на материята в монографичен обем особено ценно и с приносно значение само по себе си. Рецензираният дисертационен труд има и друга ценна особеност - той е писан от съдия, който пряко прилага въпросната уредба. Това му дава непосредствен поглед върху нейната ефективност, върху силните и слабите ѝ страни, проблемите, които предизвиква и подходите, които практиката търси за решаването им. Това обаче не означава, че дисертационният труд има единствено практическа

насоченост. Напротив, той не само съдържа много сериозни теоретични аргументации на поставени практически въпроси, но разглежда и чисто теоретични проблеми, като защо предаването на съд и подготвителните действия представляват самостоятелен стадий на съдебното производство, а не етап от съдебното заседание на първата инстанция, от кой момент съставът на съда трябва да е неизменен и др.

Структурата на дисертационния труд е, от една страна, класическа – въведение, съдържание, обособено в глави, заключение, но от друга страна, прави впечатление нетипично големият брой глави – 8, както и отделянето на твърде много място на историческото изследване (включено в две глави). На пръв поглед това може да се стори неприемливо, но при внимателен прочит намира своята логика и обяснение. Още повече, че и обемът на дисертационния труд значително надхвърля 312-те страници, в които технически е оформен, и допуска формиране на повече на брой глави. Но по-важното е, че избраната структура позволява на автора последователно да развие и аргументира тезите си, а на читателя лесно да се ориентира в изложението.

Стилът е научен, но в същото време четивен. Юридическата терминология се използва прецизно, тезите се изразяват ясно и разбираемо, аргументите са убедителни. Научната дискусия се води коректно, с нужното уважение към различното мнение, но със самочувствие се заявяват и отстояват собствени тези. Съдебната практика също е задълбочено анализирана, като ясно е посочено кои решения се подкрепят и аргументите, с които други се считат за неправилни.

Приносите на научното изследване са многобройни, което не позволява изчерпателното им разглеждане в една рецензия с ограничен

обем. Приемам изцяло справката за приносите в автореферата. Не мога обаче да не отбележа тези от тях, които за мен имат особено голямо значение.

На първо място, ще посоча това, което откроявам и като главна теза на целия дисертационен труд, а именно, че откритото разпоредително заседание не само не допринася за ускоряване на наказателното производство, с каквато цел бе въведено, а го натоварва с ненужен формализъм и го забавя, поради което следва да бъде отменено.

За пръв път тази позиция се заявява така категорично и се подкрепя с толкова много и различни аргументи. При въвеждането на разпоредителното заседание през 2017 г. в научната литература имаше плахи, изолирани опити да се подсказе на законодателя, че новата уредба ще създаде повече проблеми и няма да постигне целта за ускоряване на процеса. Но сега, след като правилата са приети и се прилагат на практика над 7 г., могат да се изложат много повече и по-силни аргументи в тази посока. И дисертантът е направил именно това - тезата му е убедително защитена, тя има приносно значение и заслужава подкрепа. По-конкретно приносно значение имат:

- критичният анализ на мотивите на законопроекта, въвеждащ откритото разпоредително заседание, и обосноваването на извода, че предлаганата реформа изначално не може да доведе до постигане на целта, с която е въведена, а именно ускоряване на процеса;
- аргументите, че преклузията, установена в чл. 248, ал. 3 НПК важи само за страните, но не и за съда, въпреки посоченото в мотивите на законопроекта;
- становището, че след решението на СЕС по дело С-282/20 и начина по-който ВКС го възприема в някои свои скорошни решения, преклузията вече не може да бъде отнесена и към страните, което

окончателно обезсмисля провеждането на открито разпоредително заседание.

С обосноваването на тезата, че провеждането на разпоредително заседание в този му вид е ненужно не се изчерпва нито съдържанието, нито приносното значение на дисертационния труд. Сред останалите приноси моменти в теоретичен план са:

- новите аргументи, с които е подкрепена тезата, че предаването на съд и подготвителните действия са първи, самостоятелен стадий на съдебното производство, а не етап от стадия на съдебното заседание на първата инстанция;
- ясното обособяване на трите етапа на разглеждания стадий;
- допълнителните аргументи, в които се подкрепя становището, че изискването за неизменност на съдебния състав се прилага от стадия на съдебното заседание на първата инстанция, което означава, че разпоредителното и съдебното заседание могат да бъдат проведени от различни съдебни състави.

Изключително многобройни са практико-приложните приноси. Общото между тях е, че изясняват важни, спорни или противоречиво решавани въпроси и така пряко подпомагат съдебната практика. Сред тях ще отбележа:

- анализът на чл. 247а НПК, уреждащ образуването на електронно дело;
- обосноваването на прилагането по аналогия на определени разпоредби от гл. 20 НПК;
- аргументацията на тезата, че делото не следва да бъде връщано в етапа на разпоредително заседание само защото въпросите по чл. 248, ал. 1 т. 4 - 8 НПК не са разгледани;
- аргументите, че, за да реши въпросите от предмета на разпоредителното заседание, съдът може да събира доказателства;

- виждането, че дори когато в разпоредителното заседание са изложени възражения за допуснати процесуални нарушения, ако съдът е счел, че те са неоснователни и страните са се съгласили делото да бъде гледано незабавно по правилата на чл. 252 НПК, това може да бъде направено;
- мотивираният отговор на спорния въпрос кога се конституират незадължителните страни; разсъжденията и предложенията във връзка с конституирането на граждански ищец и граждански ответник;
- анализът и предложенията, свързани с новия институт на отстраняването на очевидна фактическа грешка в обвинителния акт.

Отделно бих искала да подчертая приносното значение на множеството конкретни предложения *de lege ferenda*, които разглеждам като алтернатива на предложението за отмяна на откритото разпоредително заседание. Освен споменатите по-горе ще отбележа предложението за отмяна на чл. 249, ал. 4 НПК, предложението да се предвиди правомощие на съда в разпоредително заседание да прекратява производството на основание чл. 24, ал. 1, т. 5 НПК, както и да спира производството на основание чл. 25, ал. 1, т. 5 НПК и др.

Наличието на предложения *de lege ferenda* традиционно и напълно разбираемо води до извод, че рецензираният труд ще е полезен за законодателя. За този труд това важи с особена сила, а самите предложения намирам за особено полезни, защото са убедително мотивирани, а и защото с тях се решават проблеми, „изстрадани“ от автора в практическата му дейност на съдия. Всъщност съм убедена, че трудът ще представлява интерес за много широк кръг юристи, както теоретици, така и практикуващи колеги независимо дали като съдии, прокурори или адвокати, поради което препоръчвам да бъде издаден.

В **заключение**, дисертационния труд „Предаване на съд и подготвителни действия за разглеждане на делото в съдебно заседание“ доказва способността на дисертанта да извършва задълбочени научни изследвания, самостоятелно да анализира нови правни институти, да достига до значими теоретични и практически изводи и да формулира предложения за промяна в законодателството. Този труд отговаря на всички изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и съответния правилник на СУ. Убедено му давам **положителна оценка и предлагам на научното жури да присъди на Павел Георгиев Панов образователната и научна степен „доктор“**.

Април 2025 г.

Проф. д-р Гергана Маринова